

Stockholm 2022-08-19

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Ju.remisvar@regeringskans
liet.se

ju.L4@regeringskansliet.se

Slutbetänkandet (SOU 2022:18) ”EU:s förordning på internet– kompletteringar och ändringar i svensk rätt”.

(Ju2022/01400)

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande och får anföra följande.

Sammanfattning

- TU delar uppfattningen om behovet av att kunna ingripa mot spridning av terrorisminnehåll.
- TU delar bedömningen att ”TCO-förordningen” och den föreslagna ”kompletteringslagen” inte påverkar och ska vara tillämplig på det grundlagsskyddade området i svensk rätt.
- TU understryker dock att även sådant journalistiskt material som inte täcks av det formella mediegrundlagsskyddet kan omfattas av undantaget i TCO-förordningen.
- TU tillstyrker förslaget om ändring av BBS-lagen, men erinrar samtidigt om undantaget i TCO-förordningen.
- TU konstaterar att förslaget till sekretessbestämmelse är utformat med en presumtion för offentlighet och betonar att detta ska framhållas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

TU:s synpunkter

Allmänt om förslaget

I betänkandet analyseras EU-parlamentets och rådets förordning (EU) 2021/784 om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online (den s k TCO-förordningen) som Sverige har att tillämpa. Utöver förordningen

lämnas förslag som medlemsstaterna själva kan reglera i nationell rätt. Dessa samlas i en särskild lag, kallad "kompletteringslagen".

En av huvudpunkterna i förordningen gäller att det ska vara möjligt att kräva att en "värdtjänstleverantör" avlägsnar visst terrorisminnehåll (eller gör det oåtkomligt) inom en timme från mottagandet av en avlägsnandeorder från den behöriga nationella myndigheten.

TU noterar att en "värdtjänstleverantör" inte är den som publicerat innehållet utan den som tillhandahåller plattformen.

TU delar uppfattningen om behovet av att kunna ingripa mot spridning av terrorisminnehåll. Att kunna begära avlägsnande av innehåll innebär samtidigt, i varje fall utifrån svensk yttrandefrihetstradition, en ingripande åtgärd. Det är därför angeläget med tydliga avgränsningar och undantag i förhållande till såväl den särskilt grundlagsskyddade tryck- och yttrandefriheten som den allmänna yttrandefriheten.

Undantagen – och deras räckvidd

Av TCO-förordningen (artikel 1.4) framgår att innehåll som sprids i utbildningssyfte, journalistiskt syfte, konstnärligt syfte eller forskningssyfte eller för att öka medvetenheten om terroristverksamhet undantas från förordningens tillämpningsområde.

I betänkandet konstateras därför att förordningen och kompletteringslagen i förhållande till yttrande- och informationsfriheten i svensk rätt, särskilt yttrandefrihetsgrundlagen, inte är tillämpliga och därför inte påverkar det grundlagsskyddade området i svensk rätt. Skulle innehåll som publiceras i dessa former ifrågasättas, så gäller i stället den särskilda brottskatalogen i tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) med ett ensamansvar för den ansvarige utgivaren.

TU delar här och tillstyrker utredningens bedömning.

TU vill dock understryka att även sådant journalistiskt innehåll som formellt inte alltid omfattas av det grundlagsskyddade området i svensk rätt (utan av det allmänna skyddet för yttrande- och informationsfriheten i regeringsformen) men ändå mycket väl kan omfattas av undantaget i

TCO-förordningens artikel 1.4. Detta bör därför komma till tydligt uttryck i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

"BBS-lagen"

Lagen om elektroniska anslagstavlor (1998:112), den s k "BBS-lagen", innehåller redan i dag (§ 5g) en skyldighet för tillhandahållare av elektroniska anslagstavlor att, i vissa fall, ta bort meddelanden från tjänsten. Det gäller bland annat "offentlig uppmaning i 3 § lagen (2010:299) om straff för offentlig uppmaning, rekrytering och utbildning avseende terroristbrott och annan särskild allvarlig brottslighet".

BBS-lagen är inte tillämplig på tjänster som skyddas av TF eller YGL.

I betänkandet föreslås, till undvikande av lagkonflikter, att denna bestämmelse i BBS-lagen tas bort i fråga om meddelanden som omfattas av TCO-förordningen.

TU tillstyrker förslaget, men vill åter igen understryka att även meddelanden som inte har grundlagsskydd, likafullt kan omfattas av undantaget i artikel 1.4 i TCO-förordningen.

Sekretess

I betänkandet föreslås att Polismyndigheten ska vara "behörig myndighet" enligt TCO-förordningen. Det konstateras vidare att Polismyndigheten kan komma att behöva inhämta information från andra myndigheter, framför allt Säkerhetspolisen.

Mot den bakgrunden föreslås en ny bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) om att sekretess ska gälla hos Polismyndigheten för uppgifter i ärenden enligt TCO-förordningen och kompletteringslagen om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden "om det kan antas att en enskild eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs".

TU konstaterar att bestämmelsen är utformad med ett rakt skaderekvisit och att det i betänkandets författningskommentar (s 184) framhålls att detta "innebär att det finns en presumtion för att en uppgift i ett ärende är offentlig".

TU konstaterar vidare att detta inte bara gäller för ett informationsutbyte mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen utan för varje medborgare och medier som begär ut handlingar.

Också detta bör komma till tydligt uttryck i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

TU

Johan Taubert
VD

Per Hultengård
Jurist